

การยกระดับคุณภาพทางวิชาการของการจัดการอาชีวศึกษา

สง่า แต่เชื้อสาย

รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

“มุ่งมั่นจัดการอาชีวศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อการพัฒนาประเทศ มุ่งให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” โดยการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศและเพื่อความมั่นคงของชีวิต”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 45 วรรคสาม ระบุหน้าที่ของรัฐบาลในการศึกษาที่สำคัญไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ” เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ของประเทศไทยไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับการขับเคลื่อนประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)” ที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า “พลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่า อย่างยั่งยืน” ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคนที่สำคัญ คือ การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมในด้านทักษะ ความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม

ในการบริหารงานและการจัดการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามภารกิจ นโยบาย และจุดเน้นในการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษา ได้มีการยึดกรอบของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561 – 2580) มาตรฐานการศึกษาชาติ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน รวมถึงนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ) ที่ให้ไว้ วันที่ 14 กันยายน 2566 เป้าหมายมุ่งให้ ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” โดยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ และการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต ตอบโจทย์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อการพัฒนาประเทศ ได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและศรัทธา ของผู้ประกอบการ และภาคสถานประกอบการ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน นักศึกษา ให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินงานศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management : CVM) และศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

แนวทางการขับเคลื่อน

ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สำหรับสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการโครงการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยการยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาให้มีศักยภาพในการแข่งขัน และตอบโจทย์การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย (อาชีวศึกษายกกำลังสอง) ด้วยการจับคู่สถานศึกษาภาคีรัฐกับสถานประกอบการชั้นนำที่มีขีดความสามารถในการร่วมวิเคราะห์สมรรถนะตามสาขาอาชีพ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จนนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาครู การพัฒนานักเรียนนักศึกษา และพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจน

แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อย่างมีคุณภาพพร้อมทั้งยกระดับให้เป็นศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management : CVM) เพื่อเป็นต้นแบบและเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาครูและบุคลากรในสาขาวิชาเฉพาะทาง พัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา กำลังแรงงาน และประชาชนทั่วไป ให้มีทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ตามทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยศูนย์ความเป็นเลิศทางการศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา อาชีวศึกษาภาครัฐ และภาคเอกชน โดยแบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทั่วไป (Standard) กลุ่มเชี่ยวชาญเฉพาะ (Expert) และกลุ่มความเป็นเลิศ (Excellent Center) ซึ่งการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ และภาคเอกชนในแต่ละกลุ่ม เป็นไปตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาวิชาที่เป็นเป้าหมายการพัฒนา อุตสาหกรรมของประเทศไทยตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์การพัฒนา เชิงพื้นที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป

การเตรียมความพร้อมในการสอบ PISA 2025

PISA คืออะไร? คือ โปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment ;PISA) ริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และพัฒนา หรือ OCED มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมให้เยาวชน มีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดย PISA เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริง มากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน PISA ประเมินสมรรถนะความฉลาดรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ความฉลาดรู้ ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความฉลาดรู้ ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างและพัฒนาข้อสอบ วัดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และดำเนินการขยายผลการสร้างข้อสอบ วัดความฉลาดรู้ตามแนว PISA 4 หลักสูตร ด้านการอ่าน ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ และสำหรับผู้บริหาร ได้จัดประชุมชี้แจง การเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบ PISA 2025 ให้กับสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างในสังกัด จำนวน 31 แห่ง และสถานศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยนำชุดพัฒนาความฉลาดรู้ไปใช้บูรณาการ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ในการสอบ PISA 2025 เดือนสิงหาคม 2568 ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

โครงการความร่วมมือด้านอาชีวศึกษาไทย - จีน 210 สาขา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีโครงการความร่วมมือด้านอาชีวศึกษา ไทย - จีน ร่วมกับบริษัท การศึกษานานาชาติ ถึงฟง กรุ๊ป และบริษัท ถึง อินเทอร์เน็ต เอ็ดดูเคชั่น แอนด์ เทคโนโลยี จำกัด ภายใต้โครงการความร่วมมือด้านอาชีวศึกษาไทย - จีน 210 สาขา โดยร่วมกันพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนร่วมกันภายใต้โครงการทวิวุฒิไทย - จีน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนภาษาจีนและอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้ทุนการศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของจีน ฝึกอบรมอาชีวศึกษา และแลกเปลี่ยนครู เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการทั้งไทยและจีน ยกระดับทักษะฝีมือ ของนักศึกษาสู่มาตรฐานสากล และยังช่วยให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา สำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2567 (ทวิวุฒิไทย - จีน) จะใช้เวลาเรียน ทั้งหมด 3 ปีการศึกษา และจะได้รับวุฒิการศึกษาของทั้งสองประเทศ เมื่อเรียนครบ ตามโครงสร้างหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้อนุมัติและประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2567 (ทวิวุฒิไทย - จีน) จำนวน 19 สาขาวิชา ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 และได้มีการพัฒนาระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย - จีน ได้แก่

- ประกาศ มาตรฐานการจัดการศึกษาทวิวุฒิ ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศ พ.ศ. 2568
- แนวปฏิบัติการจัดการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2567 (ทวิวุฒิไทย - จีน)

เพื่อให้สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทวิวุฒิ ไทย - จีน นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2568 พร้อมทั้งเตรียมเสนอขอรับรองหลักสูตรฯ กับสำนักงาน ก.พ. ต่อไป

สถานศึกษานำร่อง ในการจัดการเรียนการสอน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ได้แก่

- วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรธานี กับ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาอันสุย สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์สมัยใหม่
- วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช กับ สถาบันกสิกรรมอาชีวศึกษาและเทคนิคหุเปย สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมการก่อสร้างอาคาร
- วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม กับ วิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคนิคไถโจว สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตอุปกรณ์อัจฉริยะ
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต กับ วิทยาลัยอาชีวศึกษาการท่องเที่ยวเจ้าเจียง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจโรงแรม

แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตการอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญและตระหนักเรื่องโอกาสทางการศึกษาสำหรับทุกคน มุ่งเน้นลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง ให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” จึงออกประกาศ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2567 โดยประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2567

“

“ประกาศฉบับนี้จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอาชีวศึกษาของประเทศไทย สู่การปฏิบัติและผลักดันไปสู่การดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างชัดเจน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน และประชาชนได้นำผลการเรียน ผลลัพธ์การเรียนรู้ ทักษะจากการทำงานหรือทักษะเฉพาะ มาเทียบโอนสะสม และใช้ประโยชน์ในการเพิ่มคุณวุฒิการทำงานและการศึกษาต่อ ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองตามความถนัดและความสนใจของ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้และฝึกอบรมใหม่ได้ตลอดเวลาโดยไม่จำกัดอายุ รวมทั้งสร้างโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เพิ่มและพัฒนาทักษะใหม่ นำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ และการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” รมว.ศธ. กล่าว

ธนาคารหน่วยกิต คือ ระบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะสมหน่วยกิตจากผลการเรียน การฝึกอบรม ประสบการณ์ หรือทักษะ นำไปใช้ต่อยอดในการศึกษา การเพิ่มคุณวุฒิ หรือการพัฒนาทักษะความสามารถของตน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ดังนี้

1) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ทุกคนเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่จำกัดวัย และคุณวุฒิ การเชื่อมโยงการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าด้วยกัน

2) สนับสนุนการสะสมหน่วยกิต ทำให้ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การศึกษา การฝึกอบรม ประสบการณ์ หรือทักษะไม่มีข้อกำหนดเรื่องระยะเวลาในการสะสม และระยะเวลาในการศึกษารวมทั้งสามารถเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างสถานศึกษาได้

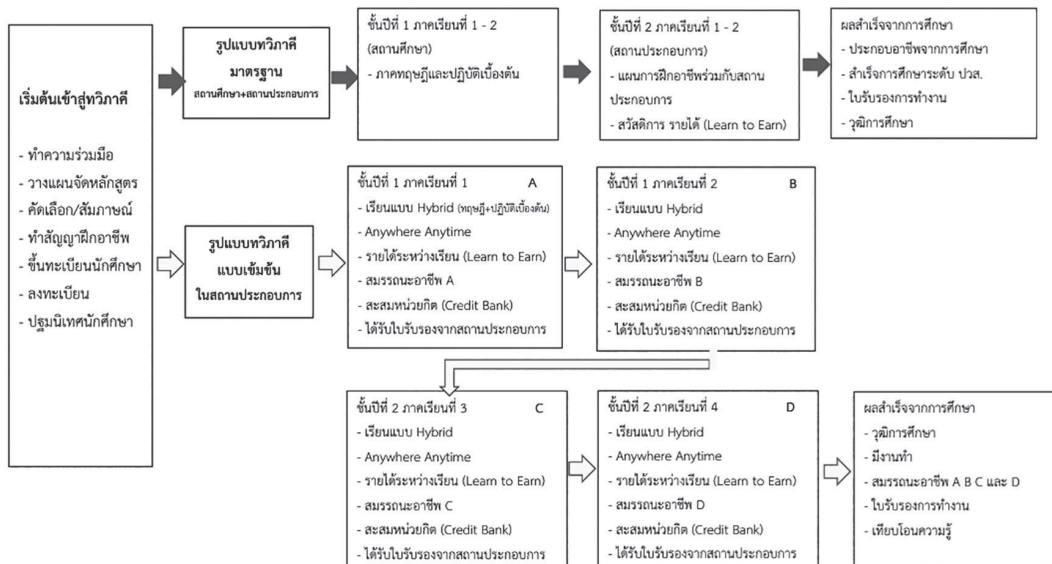
3) พัฒนาระบบการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาระบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ช่วยให้นักเรียน นักศึกษา พัฒนาทักษะ เพิ่มคุณวุฒิ เพื่อสำเร็จการศึกษา หรือการทำงาน ลดเวลาการศึกษาในระบบสำหรับผู้เรียนที่มีความชำนาญอยู่แล้วให้ไปเรียนวิชาที่มีความสนใจเพิ่มเติม หรือใช้ร่นระยะเวลาในการเรียน และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

“รพว.ศธ. กล่าวเพิ่มเติมว่า เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวที่จะสร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยืดหยุ่น พร้อมปรับตัว ซึ่งเป็นยุคที่ต้องเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา (anywhere anytime) ธนาคารหน่วยกิต จะเป็นส่วนช่วยพัฒนาการศึกษาที่สำคัญ ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนหรือผลลัพธ์การเรียนรู้มาเทียบโอนสะสม และใช้ประโยชน์ในการเพิ่มคุณวุฒิการทำงาน และการศึกษาต่อทุกองค์การที่เกี่ยวข้องจึงได้ผนึกกำลังขับเคลื่อนให้เกิดความสำเร็จภายใต้แนวทางจับมือไว้ แล้วไปด้วยกัน”

ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเป็นธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษา Credit Bank

แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแบบเข้มข้น
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแบบเข้มข้น

โดยรวมหรือกับสถานประกอบการ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ บริษัท ไทยยามาฮ่า มอเตอร์ จำกัด บริษัท เอ.พี. ฮอนด้า จำกัด และ บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด ในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์ในระบบทวิภาคี ระหว่างการฝึกประสบการณ์จะได้รับสวัสดิการ (เบี้ยเลี้ยง ที่พัก) ไม่ต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ จัดให้มีการทดสอบมาตรฐานฝีมือของนักเรียนนักศึกษาที่ผ่านการฝึกประสบการณ์ และได้ใบรับรอง Certificate หลังเสร็จสิ้นการฝึกประสบการณ์